

PALÚŠ, IGOR A KOL.: ÚSTAVNÉ PRÁVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY.

Košice, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2016. 200 s.

Vysokoškolská učebnica Ústavné právo Slovenskej republiky z pera autorov z Fakulty verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika na čele s profesorom Igorom Palúšom je zatiaľ ostatnou odbornou prácou venovanou problematike ústavného systému našej krajiny. Zachytáva reálie ku koncu augusta 2016. Tento údaj je veľmi dôležitý preto, že práve oblasť ústavného práva a následne aj politického systému každej krajiny, vrátane Slovenskej republiky, je v neustálom vývoji. Každé parlamentné voľby a z nich následne odvodená politická reprezentácia má tendenciu neustále meniť zaužívaný stav vecí verejných. Aj táto vysokoškolská učebnica ako prvá identifikuje nový stav vecí napríklad v oblasti výkonu volebného práva, ktorý celkom zásadným spôsobom upravili dve nové zákonné normy – zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov.

Problematika ústavného práva danej krajiny je organicky spojená s oblasťou politického systému a práve tieto dve oblasti patria ku kľúčovým témam prvého roka štúdia poslucháčov odborov ako verejná správa, politológia či európske štúdie. Hoci ide o znalosti z ústavných a politických reálií krajiny, ktorej sme všetci súčasťou, z dlhodobej pedagogickej praxe mi vyplýva, že práve tu spočívajú aj najväčšie medzery nových adeptov spoločenských vied. Preto je vždy povzbudzujúce a oceňujúce, keď sa k poslucháčom dostane práve takýto typ vysokoškolskej učebnice.

Samotná štruktúra je rozdelená do jedenástich kapitol, ktoré veľmi vhodne mapujú danú problematiku. Od úvodného vymedzenia samotného pojmu ústavné právo, cez krátky, ale výstižný náčrt ústavného vývoja Slovenska v rámci spoločného štátu Slovákov a Čechov v rokoch 1918 – 1992, až po prijatie Ústavy Slovenskej republiky v roku 1992 a následného vzniku samostatnej republiky v roku 1993. Ďalšími kľúčovými témami sú ústavné vymedzenia štátneho zriadenia – problematika štátneho územia, štátnych hraníc, štátneho občianstva nielen smerom dovnútra, ale aj k občianstvu Európskej únie či štátnych symbolov. Samostatná pozornosť je venovaná základným právam a slobodám, nielen z pohľadu ústavného vymedzenia, ale aj charakteristike jej jednotlivých podôb, s ktorými sa stretávame v súčasnosti. Z pohľadu fungovania princípov demokracie a právneho štátu má veľký význam časť venovaná charakteristike a podobám priamej a

zastupiteľskej demokracie, s dôrazom napríklad aj na referendum ako v podstate jediný nástroj priamej demokracie, hoci jeho praktické využitie je v doterajších reáliách u nás viac ako problematické a nedocenené.

Ďalšie hlavné súčasti učebnice sú venované klasickým a zároveň nevyhnutným témam ako vymedzenie zákonodarnej, výkonnej a súdnej moci. V rámci týchto súčastí moci v štáte autori podrobne vykresľujú otázku pôsobností najvýznamnejších ústavných orgánov, ktoré sú nevyhnutné pre normálny život spoločnosti – parlamentu v podobe Národnej rady Slovenskej republiky, duálnej výkonnej moci reprezentovanej prezidentom a vládou a v neposlednom rade aj orgánmi súdnej moci – od všeobecných súdov až po orgán ochrany ústavnosti – Ústavný súd Slovenskej republiky. Táto časť je doplnená aj o ďalšie nevyhnutné orgány, ako napríklad prokuratúru, verejného ochrancu práv či kontrolnú zložku moci reprezentovanú Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky.

Po prečítaní vysokoškolskej publikácie možno konštatovať, že ju napísal kolektív autorov, ktorý má zvládnutú danú problematiku na veľmi dobrej úrovni a je evidentné, že sú to odborníci, ktorí dlhodobo pracujú vo vysokoškolskom prostredí. Štýl písania a jazykové prostriedky sú na vysokej úrovni a daná práca má všetky predpoklady na to, aby oslovila nielen študentov materskej fakulty, ale aby sa stala súčasťou literatúry aj na iných fakultách, ktoré sa venujú podobným študijným programom. Pri ďalšom vydaní by som odporúčal autorom, aby sa súčasťou, alebo samostatnou publikáciou, stala časť venovaná načrtnutiu základných otázok a nasmerovania odbornej diskusii v rámci možných seminárov pri pedagogickom procese, napr. v podobe repetitória, v ktorom by nastolili najdôležitejšie a najzaujímavejšie otázky, otvorené odpovede a tým by v konečnom dôsledku donútili čitateľa sa hlbšie zamyslieť nad úskaliami ústavného práva v reáliách Slovenskej republiky.

Najväčším rozdielom medzi odbornými prácami venovanými ústavným a politickým systémom je práve vymedzenie samotnej štruktúry publikácie. Kým ústavné právo sa veľmi podrobne venuje samotnému výkladu a porozumeniu textu ústavy a ďalších zákonných noriem, politický systém dopĺňa reálie aj o konkrétnych činiteľov, ktorí pôsobili či už pozitívne alebo aj negatívne pri výkone ústavných funkcií. Kto má ambíciu dokonale spoznať princípy fungovania modernej spoločnosti, musí zákonite ovládať nielen ústavnú teóriu, ale aj ústavnú a politickú prax. Práve táto vysokoškolská učebnica zaplní relatívne voľné miesto v jednej časti a je na iných kolegoch, aby doplnili aj tú druhú časť. Táto poznámka však už nesmeruje k autorskému kolektívu okolo profesora Igora Palúša, ktorý svoju časť zvládol na výbornej pedagogickej i odbornej úrovni.

PETER HORVÁTH

Katedra verejnej politiky a verejnej správy

Fakulta sociálnych vied

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Bučianska 4/A, 917 01 Trnava